Anul I No. 22 Un numer 15 bani Iași 23 Februarie 1892.

ABONAMENTE

Pe un an 10 lei
Șase luni 5 „
Trei luni 2 50 b.

REDACȚIA
și
ADMINISTRAȚIĂ
Str. Ipsilante No. 23

RAFUIALA

ZIAR INDEPENDENT APĂRĂTOR AL POPORULUI ROMÎN.

Apare Vineri odată pe săptămână

ANUNCIURI

Pag. IV 15 bani linia
„ III 30 „ linia

Inserțiuni și Reclamé 50 bani linia.

PROPRIETAR
I. MANCAȘ

MĂSURI DE PROTECȚIUNE.

Când am vorbit de monopolul spirtoaselor și de intreprinderile publice, fie-care cetitor a putut să se convingă, că aceste măsuri ce sunt a se lua, nu sunt și nici nu trebuie a fi de cât pentru a ocroti pe cetățanul român, și nici de cum pentru a oropsi pe străini sau pentru a îmbogăți cu venituri pe Stat, în paguba cetățenilor.

Și dacă suntem astăzi siliți să cerem legi de protecțiune în lăuntru în contra străinilor, aceasta vine de acolo, că acestora prin libertatea comerțului și a industriei li s'au oferit concesii exorbitante, din cări dînșii singuri au profitat, iar Românii au rămas numai cu numele de cetățeni și atâta tot. Ba, uitam să spun, că și cu datoriile ce incumbă cetățanului, iar de drepturi se bucură numai străinii, pentru că în Statele moderne civilizate victoria în timp de pace o câștigă cel ce dispune de bani. Și Românului i se rezervă victoria în răsboiu, pentru a asigura țărei o pace, în care. învingătorul de eri să devie învinsul de azi!

După ce am cerut a se da cetățanului român, și numai lui, drept de a debita băuturi spirtoase și de a concura la licitații, cum și de a ținea ori ce alt articol de îndestulare publică, precum carne, pâne, lemne, ca materii prime și ca fabricațiune, pentru ca la origina acestor ramuri de comerț să se găsască numai Români, acum vom lua în desbatere un alt lucru fără de care nu se poate ezercita un comerț românesc, și acest lucru este *proprietatea urbană.*

Primble-se cetitorul cu gândul prin toate orașele Moldovei și va vedea toate stradele principale ocupate cu proprietăți jidovești, din cari este esclus ori-ce Român, care ar voi să facă negoț, chiar când ar plăti chiria cea mai bună, pentru că Românul cu negoțul ce ar face, ar putea să strice Jidanilor mult mai mult de cât aceștia ar putea să câștige de la chiria ce ar lua-o de la Români. Așa că din momentul ce un Jidan ar suferi pe un comerciant român în casa sa, toată jidovimea care face negoț s'ar duce la rabinul din localitate și făcând plângere, acesta ar sili pe Jidanul cutare să scoată din casă pe Român și să primiască pe un Jidan, ca să deschida prăvălie în acel loc.

Cu deosebire, stradele principale în orașele din nordul Moldovei, sunt toate acoperite cu proprietăți jidovești. In Dorohoiu, Botoșani, Folticeni, Piatra, Neamț, Roman, Bacău, dar mai cu deosebire în Iași, nu se vor găsi nici 3% case românești pe stradele principale! Jidanii espropriază pe toată ziua pe Români, și-i imping la măhalale, unde ori-ce activitate comercială este cu neputință. Și tribunalele noastre, cum și camerile de comerț, privesc cu o nepăsare vinovată, la peirea Românilor și nu fac nimic pentru ocrotirea lor!

Sunt deja câteva luni de când poliția de Iași a dat o ordonanță prin care crâșmele din stradele secondare, unde se mai găsește câte un Român, sunt oprite de a sta deschise de la zece oare de sară în sus, iar cele de pe stradele principale unde sunt numai jidani, pot sta până la 12 de noapte și chiar toată noaptea. Noi am protestat prin ziarul nostru în contra acestei măsuri polițienești antiromâne, dar nimene nu ne a auzit, ba nici negustorii români existenți nu au făcut macar o întrunire în care să protesteze în potriva acestei ordonanțe!

Iată cum autoritățile noastre constituite lucrează la rîdicarea Românismului!

E întrebarea acum, vor protesta vre o dată crâșmarii români Ieșeni în contra acestei ordonanțe? Răspunsul este NU, pentru că ei sunt pe de o parte foarte puțini la număr, iar pe de alta sunt oameni săraci, nevoești, fără cultură și fără conștiință de drepturile lor.

In fața unei așa stări de lucruri, Românii cu drept de vot trebuie să ceară de la comune, ca acestea să cumpere proprietăți în stradele principale ale orașelor, și aceste proprietăți să se închirieze Românilor cari vor să deschidă prăvălii. Și fiind că Români la orașe avem prea puțini, să se încurajeze chiar oamenii de țară, cari se pricep în comerț și să fie aduși la oraș unde să li se încredințeze case de ale comunei cu chiria cea mai mică în scop de a încuraja pe Români la negoț; altfel suntem prăpădiți.

Când vom mai vedea și noi câte-va prăvălii românești, poate vom crede că ne găsim în țara noastră, și când o burghezime românească va ezita, nu se va mai găsi un polițaiu, care să dea ordonanțe de felul celei de care am vorbit mai sus!

Fiind că suntem în ajunul unor alegeri comunale, am dori să videm burghezia care o avem, mișcându-se pentru această idee, și cerând fapte, nu vorbe de la candidații ce vor să fie părinții comunei. Și nu mișcându-se numai cei cari sunt direcți loviți, ci toată românimea, făcându-se solidară cu suferințele celui de pe urmă Român. Viața cu ori ce preț este o viață lașă nedemnă de om, și care degradează spiritul și inima. Și dacă prima dorință a omului este de a trăi, a doua trebue să fie *de a trăi bine*, de a trăi omenește, iar nu ca fiarele selbatece.

Înțăleagă aceasta conducătorii poporului român, pătrundă-se de chemarea socială a omului, mai renunțe fie-care la pretențiile egoiste, și grăbiască-se până poate mai este timp, de a-și servi poporul la care dânșii aparțin; căci dacă odată acest popor îndurător își va vîrî grumazul sub jug străin, cei dintâi cari vor fi umiliți de străin vor fi acești conducători de azi și tot ei vor trebui să-și atragă asupră-le, blăstămul generațiilor viitoare! Iar strigătul nostru de alarmă dat astăzi ne va mângâia că am contribuit spre a videa binele, și acestor conducători fără pâs de nevoile poporului, li se va sfâșia inima de căință, dar va fi prea tîrziu.

M. Ronea.

INFORMAȚII

Aducem la cunoștința tuturor cetitorilor și abonaților ziarului nostru, care ar avea vre-o afacere, să binevoiască a se adresa numai la redacția sau la tipografia d-lui Petru C. Popovici din strada Veche.

⋘

Mercuri 19 a. c. pe la oarele 7 dimineață, tănărul Petru Abrahamfi în etate de vre-o 22 ani, a încercat a se sinucide în localul hotelului România, unde petrecuse toată noaptea la balul mascat, trăgêndu-și un foc de revolver în partea stângă în dreptul inimei lovitura pare a nu fi gravă.

Causa sinuciderei nu s'a putut afla până astăzi, el se află în cura spitalului Sf. Spiridon.

⋘

Se vorbește de mai multe liste care se vor presenta la colegiul al II-lea pentru alegerile comunale. Intre altele se zice că și d. Nicu Ceaur Aslan, își va pune candidatura independentă, complectând restul listei, numai cu meseriași și comercianți aleși din fie care dispărțire câte 2 sau 3, de diferite branșe; oameni cari vor fi mai hotăriți ce vor lupta pentru binele acestui oraș. Și în caz când cererile lor nu vor fi satisfăcute, sau când li se vor pune piedici din vre-o parte, ei se vor retrage dându-și demisia din consiliul comunal.

Noi am dori ca acest svon să devie o realitate, indemnând pe toți cetățenii a vota pentru o aseminea listă.

⋘

Evreii înspăimântați de monopolul băuturilor spirtoase despre care se vorbește atât de mult, zic că în nici un caz ei nu se tem; că cel mai bun sistem al lor, cu care vor putea nimici ori ce decisiune, este *cheia de aur* a capitaliștilor, cu care li se discue ușele cele mai ferecate.

Oare până când această cheie de aur va avea un rol așa de însemnat?

NECROLOG

Ioan Teodor în etate de 50 ani, după o scurtă suferință a încetat din viață Duminică în 16 a. c.

Iașul a perdut pe unul dintre cei mai buni compositori de litere (lucrător tipograf), iar colegii lui au perdut pe unul dintre cei mai buni amici.

Fii țerină ușoară.

Mai mulți meseriași și comercianți români, au luat inițiativă pentru înființarea unui club. Un comitet provizor au formatun proect de statute, care acum pentru a se aduce la cunoștința tuturor, se face înfruniri pe fie care dispărțire.

Lui Panu

Ai principii radicale
Când te-abați din dreapta cale?
Ești scriitor valoros
Românilor periculos!
In sufletu-ți încarnat
Tot ce natura a înzestrat
Mai jidovit nu poate fi
Or cât mi s'ar povesti
Altu'n lume ca român
De cât numai un păgân!!!

Lui Nădejde

Să-ți ei speranța că ideile socialiste vor pute ave ecoul sincer ce le crezi respândite pe câtă vreme te abați de la principii

Ai votat fortificații!!!

Trăiești și pare că nu trăiești în Moldova sau recunoști și tăgăduești adevărul

Fii patriot, ca Morțun în apanaj, iar nu tinde a ne duce jidovilor în sclavaj!!!

Cine sunt Jidanii? Cine sunt Românii?

Publicăm astăzi a doua scrisoare a farmacistului Lebell sau mai bine *Löbel* către amicul său Rosenthal, actualmente farmacist în Iași.

Am arătat în No. precedent cari sunt caracterele de autenticitate ale acestei scrisori, rămâne ca publicul să judece despre adevĕrul conținutului.

Iubite collega și amice Rosenthal, scrisoara d-tale cu data 26 l. c. am primit'o și am citit'o poate de vo 4 ori și deabia a 5 oră am înțelles tot cuprinsul ei. Breh! breh! breh! nu te credeam așa de dibaciu! Sci Rosenthal, te cunosc de vo 5 ani și nu t'am putut înțelege, și acum te înțeleg și nu te mai cunosc. Primesce amice felicitările mele, esci un tânăr cu toată înțelepciune, însă păcatu pentru tine că n'ai desvoltat acest ideal abstract pe când ai fost la București.

Ți repet încă o dată că acuma te cunosc mai bine, pe lângă aceasta mai posezi o sensibilitate (Gefuhl). Trecem la esplicație tutei scrisorei talle, se desbatem mesagiul regesc, pordon! scrisoara ta în amănunte:

a) *Adevărat este că suntem dirigenți!* Aceste sunt cuvintele tele. Așa este iubite amice, suntem dirigenți, adică eu, tu și Oxenberg! De unde am aflat? Am aflat-o din gura lui Dimancea. Când? Când i-am dat în mână 500 franci. Când i-am dat aceste parale? Când mi-o depeșat următoarele: Lebel farmacist Ploiești „Vino imediat că ai câștigat.“ s. (Dimancea).

Eată amice că sunt și eu în categoria aceasta cum vĕ aflați voi amândoi. Am plecat de la Dimancea, și am dat întâlnire cu *Huszar* și Rosenberg, acest din urmă mai mi afirmat prin Moscuona, direct Minist. de Interne, că Lebel, Rosenthal și Oxenberg sunt dirigenți recunoscut pentru tot-deauna și examenul a căzut, când odată dau întâlnire cu Massențianu, care mi comunică positiv că suntem numai până la Martie recunoscuți; n'am dat crezământ la aceasta și fuga pe un picior la Polyzu. Tot acelaș respuns!! Am vrut a mĕ întoarce la Dimancea înse o fost cam târziu și trenu știi bine că nu așteaptă pe pasagier, și am plecat a casă mai ales era înainte de serbători; fac o scrisoare iute lui Huszar, care bunul om 'mi respunde imediat și-mi repetă tot aceași ce zice **Dimancea!** și nu Polyzu! M'am aflat într'o dilemă. La cine se ieau informațiuni mai bune? Haida la Rosenthal, că el e tot bun m'am gândit, țam scris, și știi ce mi-ai respuns; cum se vede că știi ceva mai mult de cât mine și de acea mi ai scris în frase equivoace!

b) *Dimancea are dreptate și Massențianu are dreptate, amândoi au dreptate,* aceste sunt cuvintele telle. Ce insemnează aceasta? Eată închipuirea mea: Dimancea are dreptate pentru voi amândoi și Massențianu are dreptate pentru mine singur! Când are Massent dreptate? Când i va zice D.. Când i va zice D..? Când mĕ voi porta jidovesce cum s'o purtat un colleg al nostru M.., vis-a-vis de D..

Când eu ca unul apoi care sunt dotat de un caracter nobil și just și am alergat iute la D. după depeșa lui și i-am dat cu mulțumire bani, o vĕzut Dimancea că sunt un om recunoscător, prin urmare sunt destul de firm a înțelege că Massențianu **nu** are dreptate.

Sunt destul de apt a înțelege că D.. v'o luat cuvântul de onoare a n'um comunica nimica, temându-se a perde honorariu cuvenit lăsând această sarcină pe seama lui. Ce s'a gândit dênsu dacă 'mi veți comunica voi, eu nu maĭ am nevoe să mĕ duc la dênsu, de acea nu mați avisat voi. Știu că ați fost destul de mâhnit că nu mi ați depeșat „vino la gară“ sau hura!

Suntem dirigenți! dară n'ați putut fiind ați dat cuvânt de onoare lui D.. pentru a tăcea! Nu este așa dragă Rosenthal? Te vĕd cum surizi că am gâcit așia de bine!

Aice mĕ oprese nu pot vorbi mai mult! cuvintele telle.

Aceasta se relează la mai sus. Acuma poți vorbi după ce i am dat lui D.. honorariu pretendat, că atât mi-o pretins D...

Te rog sacrifică pentru mine $1^1/_2$ frcs și întreabă pe D.. telegrafic dacă te deslegă de jurământ și vei vedea că te va deslega. Cheltueala 'ți voi înapoia în mărci postale.

Aptitudinea cade negreșit, aceasta o știu și eu. Și dacă cade poți *tu* dirigia farmacia?? cuvintele telle.

Pentru ce **tu**? și nu noi? Aici este îngropat câuele, și această frasă se relează la acea precedentă.

Fiind dacă aptitudine cade, nu vezi tu că te afli în categorie ca mine. Pentru ce numai *tie* și nu mie? Dacă te vei fi esprimat **noi** atunce eram în bănueli! fiind t'ai esprimat **tu**, atunce sunt sigur dirigent.

Eată esplicație. Vouă n'ar lăssa Dimancea să vĕ facă nimica, fiind că staț sub protecția

lui, şi mie ar putea săm facă mult reu dacă nu-i a-şi fi plătit, dară pe când mi-am împlinit datoria vis-a-vis de dânsu, mĕ aflu tot în categorie ca voi. *Etă motivul că sunt dirigent.* Erăşi te vĕd cum surizi! de acea te exprimi mai la vale *aici este un secret care l'am jurat a nu spune.* Erăşi honorariu lui D. bato săl bată!!

Că ai cetit cu ochii tei resoluţia lui Brătianu, că aptitudine a căzut, aceasta te crezu, eu n'am vĕzut-o dar D.. mi-o comunicat.

Se luăm cazul dacă nu cade până la Martie, eu te sfătuesc se nu te presenţi la examenu, dacă te vei presenta, de sigur vei cădĕ, şi căzând încă o dată eşci perdut, cuvintele telle.

Urmează coala 2 pag. V.

Notă. Din cauza lungimei acestei scrisori, n'am putut'o publica de cât pe jumătate. In No viitor vom publica şi restul. Cetitorii, credem, că-şi dau socoteală despre gravitatea şi interesul ce prezintă aceste scrisori.

Nota Redacţiei.

Şoseaua de a lungul liniĭ de drum de fier, rampele de la gară, magaziile particulare de la gări, şoseaua de centură la oraşe şi orăşele

La «diviziunea teritorială» vorbind de partea oraşelor şi orăşelelor despre gară, am aratat că această parte atât de importantă, din cauza nesimţirei autorităţilor comunale, a remas tot aşa cum se găsea înainte de a se face şoselele, trenurile şi gările.

Şi am aratat că, dacă s'ar fi făcut o şosea de a lungul liniĭ de drum de fier (cât ţine oraşul sau orăşelul), astăzi această parte ar fi altfel populată, şi oraşele şi orăşelele ar avea o frumoasă faţă, fără ca călătorii din tren să mai vadă înaintea lor casele cu spatele spre tren, băligare, gunoaie şi fel de fel de murdăriĭ şi vechituri.

Dacă s'ar şi fi plantat această şosea, fără îndoială că ţi-ar fi drag să treci pe lângă un oraş sau orăşel cu trenul.

Rog pe cetitori să mă creadă că ideea aceastĕ nu mi-a venit din somn sau am scos'o eu aşa din sine ca să am ce să scriu, ci din observaţiunele ce le am făcut în diferitele localităţi pe cari le am vizitat. Afară de aceasta cunosc foarte bine spiritul şi interesele negustoreşti.

Unde se aşează mai mult negustorimea? Pe străzi, pe străzi mai principale, la colţuri, la barieră pe lângă autorităţi, căzărmi, la gară şi ori unde crede că, fiind o mişcare mai mare, poate face şi o cumparare şi o vânzare avantagioasă.

Deja a început în multe oraşe şi orăşele ca Craiova, Drăgăşani, Slatina, Ploeşti, Bucureşti şi altele să se populeze partea lor despre gară şi să se înfiinţeze acolo diferite magaziĭ de cereale, depozite de vinuri, depozite de lemne, scânduri, fabrici, etc.

Pentru a se încredinţa şi mai bine, n'au de cât să observe oraşul nostru, unde vor vedea colea o dugheană, dincolo o fabrică, dincolo o moară, un depozit de lemne, de scânduri şi altele. Pentru ce face oare negustorimea aceasta? Pentru că fiind aproape de magazii facea încărcărea şi descărcarea mai iute şi mai economicos.

Negustorimea dar aşa cum se găseşte ea 'şi cunoaşte interesele, însă, neavênd dată o direcţiune generală, lucrează fie care izolat după cum le taie capul şi-l conduc interesele sale.

Înţelegeţi dacă autorităţile comunale ale oraşelor şi orăşelelor ar fi fost mai deştepte ca negustorimea şi ar fi făcut de mult această stradă, astăzi ar fi populată cu negustorimea şi cu alţi orăşeni cări s'ar găsi şi aproape de gară şi pe o stradă cu mare mişcare.—Aceastea-i trebuesc negustorimei.

Părerea mea este aceasta:

1) Să se facă o şosea pe lângă linia de drum de fier pe partea despre oraş despărţită de drum de fier prin grilaj de şine vechi, sau sârmă groasă, sau grilaj de lemn sau prin ori ce s'ar crede mai bine şi mai economicos (dacă va fi nevoe).

2) Casele să fie cu faţă spre tren, făcute în bune condiţiuni şi avênd magazine de celoniale, de vinuri, de mărfuri, grajduri, obóre de vite, etc.

3) Şoseaua să aibă plantaţie.

4) Linia de drum de fier pentru mărfuri să se prelungească (unde va fi nevoe) până la cele din urmă rampe.

5) Din distanţă în distanţă (în oraşele mici nu e nevoe de alte rampe) să se înfiinţeze rampe avênd câte un magaziner (ca sucursala gărei) şi anume acolo unde va fi o întâlnire de mai multe străzi din oraş sau şosele ce vin din comunele vecine.

Oraşul nostru în acest caz ar avea următoarele rampe:

a) Rampa No. 1 (Bariera Păcurari), b) Rampa No. 2 (magazia de astăzi), c) Rampa No. 3 (bariera Nicolina), d) Rampa No. 4 (bariera Buciumiĭ), e) Rampa No. 5 (în dreptul abatorului).

6). In oraşele mari cum este şi oraşul Iaşi să se construiască o linie de tramvai cu cai sau aburi astfel încât tramvaiul (de marfă şi persoane) să plece de la Rampa No. 1, să treacă pe dinaintea diferitelor case şi magazine, după această şosea (partea şoselei despre oraş să aibă în al 2 trotuar anume pentru tramvaiu) să se urce pe rampe pe lângă trenul de marfă (pentru încarcare sau descărcare) şi tot astfel până la No. 5.

Cu chipul acesta autorităţile comunale, ajutate şi de iniţiativa privată, vor putea face ca să nu se mai vadă ca astăzi stând pe la gări trântite afară cereale, vase cu vin, mărfuri, etc. ceea ce aduce pagube şi cumpărătorilor. Linia de tramvai, dacă s'ar prelungi şi în alte părţi ale oraşului ar aduce mari foloase transporturilor (cum de exemplu linia de tramvaiu de la bariera Păcurari pe lângă linia spre Ungheni şi pe Călcaina), vorbesc în general de oraşe şi orăşele şi în special de oraşul Iaşi, capabil de o mare mişcare comercială. Toate bune până aici, dar cum să se facă asemenea îmbunătăţiri şi cine să le facă?

Toate acestea, adică linia de drum de fier pentru mărfuri, rampele, şoseau, linia de tramvaiu, reţeaua telefonică de la rampa la magazia gărei, reţeaua telefonică din oraş la gară şi diferitele rampe etc., se pot face sau de drumul de fier, prevăzêndui-se în buget pentru fie care oraş sumele necesară, sau de comună, sau de o asociaţiune de capitalişti (mari şi mici), luând sau unul sau altul nişte taxe de la orăşeniĭ de la gară sau de la toţi aceia cari vor încărca sau descărca mărfuri la vre o rampă.

Găsesc însă mult mai bine şi mai practic să se facă acestea de cameră, fie din fondurile sale (din contribuţiuni), fie din împrumutul ce va face în acest scop, scoţându-şi aceşti bani şi acei ce se vor mai cheltui pe viitor cu întreţinerea din taxele fixe (hotărîte de consiliul comunal) puse asupra încărcătorului sau descărcătorului, sau de la orăşeniĭ aşezaţi pe linia de drum de fier, cari trag direct foloase sau în fine de la toţi orăşeniĭ,—de oare-ce cu toţi, prin facerea acestora trag indirect foloase după cum vom vedea mai departe.

Foloasele sunt mult mai multe şi mai superioare acelora ce le vor aduce docurile:

1) Nu mai este nevoe să se aştepte mila centrului câte 5—6 ani sau şi mai mult.

2) Oraşele şi orăşelele se înfrumuseţează şi această parte.

3) Nu se infrumuseţează şi nu se aduc foloase comerciului numai câtorva oraşe mari, ci şi oraşelor şi satelor de la gări cari altfel nu vor putea vedea docuri în ochiĭ lor cât vor trăi.

4) Orăşeniĭ ce sunt aci mutaţi fiind veniţi aci anume pentru a face negustorie şi avênd băgaţi bani în magaziĭ, depozite, oboare, etc. singuri vor căuta sĕ provoace şi să întreţină mişcarea comercială.

5) Locuitoriĭ dinprejurimi (proprietari mari şi mici) vor găsi un centru comercial în permanenţă, fără să fie nevoe ca astăzi, că cumpărătorul şi vânzătorul să umble cu toţi samsariĭ şi cu toţi jidaniĭ fără să dea unul peste altul.

6) Vânzătorul avênd marfă la un asemenea depozit (marfă, cereale, vite, vinuri etc.), va putea lua avanse (fără nici altă garanţie) de la proprietarul depozitului, fără să mai fi nevoiţi producătoriĭ, mai cu samă sărăcimea să vândă pe nimic produsul muncii lor şi încă înainte de timp. Din contră ei îşi vor ţine marfa acolo, (plătind chirie) până când sunt vagoane sau se găseşte un bun preţ în oraş, în alte localităţi din ţară sau în străinătate.

N'avem de cât să observăm pe bieţiĭ ţăraniĭ şi micii podgoreni, cari strămtoraţi de perceptori şi de toate nevoile, vând pe nimic păpuşoiul, grîul, vinul sau oiţa şi altele pentru care ei au muncit din Martie şi până aproape în Noemvrie.

7). Proprietariĭ acestor depozite avênd bagaţi bani în ele, singuri vor căuta să le aibă pline sau ca să ia o chirie, sau ca să fie pregătit pentru alt timp favorabil.

8) Comercianţiĭ români, streini, comisionari etc. vor şti unde să se aseze şi de la cine poate lua vre-o lămurire în afacerea de comerciu.

Afară de acestea călătoriĭ din tren vor avea înaintea ochilor lor diferitele magazine şi iarmaroace de la gări şi cel puţin curiositatea i va face să se oprească câte-va oare să le viziteze şi să cumpere ceva.

9) Pe lângă că oraşele şi orăşelele se vor

desvolta, dar populaţia saracă va găsi unde să muncească ca să scoată un ban pentru sine şi familia sa.

10) Fiind concentrată o mare producţiune aici guvernul în caz de foamete, manevră sau resboiu va putea mai lesne şi din vreme să înştiinţeze pe proprietari pentru a nu se face export în străinătate, sau pentru o mai mare aprovizionare de produse.

11) Rampele vor putea servi armatei pentru imbarcare şi debarcare în caz de manevră sau resboiu.

12) Produsele de la masele de la gări în caz de ocupaţiuni se pot mai lesne transporta în alte localităţi pentru a nu cădea în mâna inimicului spre a se folosi de ele.

13) Direcţiunea drumurilor de fier va fi scutită să mai facă cheltueli cu magaziile de la gări, căci mai cu samă la oraşele mari nici odată nu vor fi îndestulătoare.

14) Centrele acestea de populaţie fiind comunale vor putea avea un personal instruit şi cu cunoştinţele folositoare comerciului şi se vor putea ţine la curent cu cea-ce se petrece în cele-lalte pieţe române şi din streinătate.

Oraşul Iaşi are nişte foarte bune pivniţe şi-ar putea face însemnat comerciu de vinuri şi alte băuturi spirtoase în interior, spre Galaţi, Rusia şi Austria.

Aceste pivniţe, deşi astăzi sunt goale, probează că leşenii sunt gospodari şi că le au avut odată şi ei pline.

In ori ce caz toate de cari am vorbit până aici vor aduce mai multe foloase ca docurile. Vorbesc de Iaşi.

Cum s'ar acoperi toate murdăriile şi toate vechiturile din valea Bahluiului! Ce frumoasă ideie şi-ar face streinul din tren care de la întrare şi eşire din oraş, ar vedea o stradă frumoasă şi cu plantaţie, casele cu faţa spre el şi o vie mişcare pe acea stradă, *Bahluiu, Căcaina.*—Tot prin şosele şi prin plantaţie se poate scapa oraşul Iaşi de infecţiia şi inundaţia Bahluiului şi de infecţia esemplară a Căcainei, îndreptându-le ici şi colea murdăriile.

O întrebare are să se mute sau nu cineva pe strada de care am vorbit mai sus? Sunt sigur că are să se mute multă lume şi mai cu samă multă negustorime, dar ca să fie şi mai sigură si autoritatea comunală n'are de cât să întrebe pe orăşeni.

Şoseaua de centură la oraşe şi orăşele. Oraşele mari mai cu samă se înconjoară cu nişte şanţuri. Cunoaşte toată lumea că aceste şanţuri tătăreşti şi ziduri chinezeşti comunele le fac, nu ca să oprească întinderea neregulată a oraşelor şi orăşelelor, ci ca să nu poată locuitorii din comunele vecine să între de cât pe la bariere ca să le ia taxele.

Admit şi eu să se ia această măsură pentru a împedeca întinderea neregulată sau întinderea în părţi rele ale oraşelor sau orăşelelor, dar nu admit de loc fortificaţiile de felul acestora contra acelora ce vor să între în comună pentru a-şi desface produsele sale. Admit în locul şanţurilor şi zidurilor *şoseaua de centură* (încingătoarea oraşului), care va fi legată şi cu o şosea de la gară.

Pentru ca o astfel de şoşea să aducă în adevăr foloase, trebue întâiu studiată marginea oraşului sau orăşelului, iar nu să se croiască din cabinet, după cum din nenorocire se fac mai toate la noi cari apoi peste cât va timp se strică.

Luând d. e. oraşele: Craiova (partea despre Jiu), Slatina (partea despre Olt), Romanul (partea despre Moldova) şi Iaşi (partea despre Bahluiu), observăm că ele au făcut ceva, însă cu puţină socoteală. S'a făcut sau nişte crâmpeie de şosele ici şi colea, sau cum se observă la Roman mai cu samă, s'a făcut o şosea despre Moldova dar departe de vre o 5—6 metri şi apoi o altă lucrare şi o altă cheltuială cu nişte stavilare alături de şosea.

Dacă aceste orase ar fi făcut câte o şosea solidă în partea apei şi cu plantaţie de apă, Craiova despre Jiu, Slatina despre Olt, Roman despre Moldova, Iaşi pe o parte şi pe alta a Bahluiului şi Căcainei, se înţelege că era ceva şi mai bun şi mai economicos.

Oraşul Focşani, un punt foarte însemnat, are o poziţie admirabilă atât în partea gării, pentru *şoseaua de a lungul liniî de drum de fier* cât şi pentru *linia de centură*, mai cu samă pe lângă linia de drum de fier militară ce pleacă de la gară spre manutantă, depozitul de arme şi muniţiuni, Regimentul de artilerie, Regimentul de geniu şi depozitul materialului de fortificaţii unde să şi opreşte. Şoseaua însă făcută, ce pleacă de la Căzărmi şi pe lângă linia (marginea oraşului despre R.-Sărat) şi se duce la gară, nu numai că nu s'a complectat, dar chiar s'a închis—aşa că aceastâ şosea care ar fi putut aduce înlesniri atât locuitorilor din satelor din acea parte ce veneau cu transporturi la gară, astăzi fiind închisă, locuitorii din acele sate şi trupele sunt nevoiţi să facă ocol prin oraş. De ce aceasta? Pentru că era afară din barieră şi nu convenea Primăriei. Las la o parte înlesnirile ce le ar fi adus armatei în caz de manevră şi transporturilor de material militar cu căruţele şi furgoanele de ore-ce gara vine mult mai aproape mergând pe această parte la cazărmi.

Un oraş la care observ mai multă simţire (raritate la noi) şi care poate servi de model celor alte este oraşul Roman în privinţa stradelor şi şoselelor. In adevăr în Roman nu este stradă şi ulicioară care să nu fie pavată sau gata a se pava.—câte va strade cu plantaţii, un bulevard «Cântă Puiule» ce pleacă de la gară, trece pe lângă marginea oraşului despre răsărit şi printre divizie, cimitir şi cazarma regimentului de dorobanţi întâlnindu-se în vale cu şoseaua Roman-Vasluiu; o altă şosea paralelă cu bulevardul plecând de la magazia gării întâlnind aproape de Siret iarăşi şoseaua Roman-Vaslui. Şoseaua de a lungul liniî de drum de fier o are şi deja populată cu case bune şi cu faţa spre tren, ceea ce însemnează că şi autoritatea comunală şi locuitorii sunt simţitori. Această mă face a mai spune încă odată că şoseaua *de a lungul linit de drum de fier*, de care am vorbit mai sus, cu siguranţă că are să se populeze în scurt timp în ori ce oraş sau orăşel s'ar face.—Dacă astăzi se observă pe această şosea mişcare de dimineaţă şi până sară, 'si poate închipui ori cine cât de mare are să fie mişcarea când vor fi negustori cu depozite de cereale, mărfuri, vite, vinuri, etc. şi când încărcarea şi descărcarea la gară va fi mult mai mare ca acum.

Oraşul Roman dar, dacă va complecta şi şoseaua despre Moldova, se poate şi merită să se ia de model în privinţa şoselelor de la marginea sa şi a stradelor din interior.

Foloasele şoselei de cotună sunt:

1) Se hotăreşte marginea oraşelor şi orăşelelo ne mai putênd locuitorii să se aşeze de cât în locuri bune.

2) Nu se mai cheltuesc bani în zadar cu şanţurile.

3) Se aduce o înlesnire orăşenilor şi locuitorilor din satele vecine ce trec prin oraş sau orăşel.

4) Permite oraşelor şi orăşelelor să aibă faţâ în toate părţile şi să se desvolte uniform atât la centru cât şi la margini.

Locuitorii 'şi vor întoarce faţa cari-şi vor deschide mulţi dughene, căci trec călători pe dinaintea caselor lor.

5) Când se va întinde oraşul în o parte, orăşenii sunt scutiţi să mai facă cheltueli cu stricarea şanţului şi cu facerea altei şoseli.

6) Oraşele mai cu samă cele de lângă ape sunt apărate de inundaţii, de strângere de ape miasmice pe lângă casele locuitorilor din acele părţi

Fără îndoială mai cu samă că şoseaua de centură au să se găsească mulţi cărora să nu le placă, de frică că au să fie ocoliţi de mulţi trecători prin oraş. Ei însă sunt înşelaţi.—In adevăr că negustorul (mare) A din centru va putea să fie lipsit de 10—15 muşterei, dar el în schimb tot le va vinde, căci pe şoseaua de la marginea oraşului vor fi acum mai mulţi mici negustori, cari vor cumpara tot de la A marfa pe care şi ei o vor vinde-o la cei 10—15 muşterei a lui A.

Engrosistul A dar nu va perde, căci va vinde indirect prin intermedul celor lalţi mici negustori.

Ocasiune rară

De vînzare una maşină de cusut ori ce fel de lucru, începênd de la lingeria cea mai fiuă şi până la pielea cea mai groasă. Sistem cu totul nou şi care n'a fost întrebuinţată de cât două luni. Preţul foarte avantajos.

Pentru informaţiuni, a se adresa la redacţia acestui ziar.

GHEORGHIE MARINO
CISMAR
Str. Baston No. 15

Maistru absolvent al scoalei de meserie din 1875. Confecţionează tot feliul de cisme.

NOU ATELIER DE THINECHEGIE
Strada de Sus
VASILE ILIESCU

Sperăm că publicul ieşan spre încurajare îi va incredinţa lucrări de arta sa.

Iaşi—Tipografia P. C. Popovici.